

A SARTRE-I EGZISZTENCIALIZMUS HUMANIZMUSÁRÓL

A dolgozat Jean-Paul Sartre-nak 1946-ban, Az egzisztencializmus-humanizmus című kis filozófiai tanulmányában közzétett fejtegetéseit nyomonkövetve arra igyekszik rámutatni, hogy a sartre-i egzisztencializmus is azon filozófiák sorába tartozik, melyek az emberiséget - Lukács György gondolatát idézve - , kizárólagos, metafizikus ellentétbe állítják " az emberi vonatkozások konkrét formáival ". Ennek a törekvésnek a " humanizmusa " az egyedi szubjektivitást helyezi a filozófiai kutatások középpontjába, ám ugyanakkor leválasztja az egyént az őt reálisan alkotó társadalmi viszonyokról. A sartre-i filozófia is a szubjektív idealizmus egyik modern kifejezési formája.

A dolgozat legelsősorban annak bemutatását tekinti céljának, hogy, noha a sartre-i elmélet a közvetlen valóságban többé-kevésbé helyesen megfigyelt jelenségekre igyekszik felépíteni érvelését, mégis mindig tisztán spekulatív, önmagukban is ellentmondásos eredményekhez jut. Ennek legfőbb magyarázata abban kereshető, hogy Sartre az ember egyéni életének néhány - viszonylagosan reális - mozzanatát módszertanilag megengedhetetlenül eltorzítja. Például a filozófiája központi magvát alkotó szabadság-elméletet.

A dolgozat tehát arra igyekszik rávilágítani, hogy Sartre filozófiájának még a valóban értékes, pozitív elemei is pontosan az ellenkezőjükre fordulnak, és így az általa meghirdetett humanizmus magából az egzisztencializmus lényegéből adódóan teljesen illuzórikussá válik.

Dékány András

A fenti összefoglaló a XI. OTDK marxizmus-leninizmus szekciójának programja című kiadványban / Debrecen, 1973 /, annak 46. oldalán jelent meg. / Szerk. /